फेदीखोला गाउँपालिकाको बाँझो खेत उपयोग अनुदान भुक्तानी कार्यविधि, २०७७

गाउँ कार्यपालिकाबाट स्वीकृत मिति : २०७७।०३।१४
प्रकाशित मिति : २०७७।०३।२१

प्रस्तावनाः विश्वव्यापी महामारीको रुपमा फैलिएको कोभिड १९ (कोरोना भाइरस) को कारण नेपाल समेत प्रभावित भएको वर्तमान अवस्थामा सोबाट सिर्जित भएको आर्थिक एवं खाद्य संकटबाट बँच्न लामो समयदेखि धेरै कृषि योग्य जमिनहरु बाँझै रहेको अवस्थामा सो बाँझो जमिनहरुमा कृषिजन्य उत्पादन गर्न स्थानीय कृषकहरुलाई उत्प्रेरित गर्न बाँझो जग्गा खनजोत गरी कृषि कार्य गर्ने कृषकलाई अनुदान कार्यक्रम सञ्चालन गरी कृषि उत्पादनलाई बृद्धि गर्न बाञ्छनीय भएकोले स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४ को दफा ११ को उपदफा २ 'ण' मा भएको व्यवस्थालाई कार्यान्वयन गर्न दफा १०२ को उपदफा २ को अधिकार प्रयोग गरी फेदीखोला गाउँपालिकाले यो कार्यविधि बनाएको छ ।

परिच्छेद १
प्रारम्भिक

१. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भः

क) यस कार्यविधिको नाम 'फेदीखोला गाउँपालिकाको बाँझो खेत उपयोग अनुदान भूक्तानी कार्यविधि, २०७७' रहनेछ ।

ख) 'प्रारम्भ' यो कार्यविधि कार्यपालिकाबाट स्वीकृत भएको मितिबाट लागू हुनेछ ।

२. परिभाषा र व्याख्याः

(क) 'प्रमुख' भन्नाले गाउँपालिकाको प्रमुख सम्झनुपर्छ ।

(ख) 'उत्पादक' भन्नाले कृषि वस्तु उत्पादन गर्ने कृषक वा कम्पनी वा कृषि फार्म वा सहकारी उत्पादक सम्झनुपर्छ ।

(ग) 'कार्यपालिका' भन्नाले फेदीखोला गाउँ कार्यपालिका सम्झनुपर्छ ।

(घ) 'कृषक' भन्नाले यस कार्यविधिको प्रयोजनका लागि कसैको जग्गा करारमा लिई वा आफ्नै जग्गामा कृषि खेती गर्ने कृषक, कृषक समूह, कृषि व्यवसायी, कृषि फर्म र कृषि सहकारी समेतलाई सम्झनुपर्छ ।

(ङ) 'अनुदान' भन्नाले समाजका विभिन्न क्षेत्रका विकासको लागि गाउँपालिकाबाट कुनै व्यक्ति वा संस्थालाई प्रदान गरिने संस्थागत अनुदान, कार्यक्रम अनुदान र पुँजीगत अनुदान समेतलाई जनाउनेछ ।

(च) 'गाउँपालिका' भन्नाले फेदीखोला गाउँपालिका सम्झनुपर्छ ।

(छ) 'प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत' भन्नाले गाउँपालिकाको प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत सम्झनुपर्छ ।

(ज) 'वडा' भन्नाले गाउँपालिकाको वडा सम्झनुपर्छ ।

परिच्छेद २
कार्यविधिको उद्धेश्य

३. प्रस्तुत कार्यविधिको उद्देश्य देहाय बमोजिम हुनेछ ।

(२.१) विश्वभरी फैलिएको कोरोना भाइरस (कोभिड १९) को कारण नेपाल समेत प्रभावित भएको र सोको कारण आगामी वर्ष विश्वभरि आर्थिक एवं खाद्य संकट हुने सम्भावना भएकोले सो संकटलाई न्युनिकरण गर्न फेदीखोला गाउँपालिका भित्र रहेका बाँझो जमिनलाई खनजोत गरी कृषि सम्बन्धी कार्य गर्न प्रोत्साहित गर्दै कृषि योग्य जमिनलाई बाँझो रहन नदिन कृषकलाई प्रोत्साहित गर्न आवश्यकता अनुसार कृषि अनुदान कार्यक्रम संचालन गर्ने ।

परिच्छेद ३
कृषि अनुदान तथा आर्थिक अनुदान सम्बन्धी व्यवस्था

४. कृषि अनुदान तथा आर्थिक सहायताः

(१) फेदीखोला गाउँपालिका भित्र लामो समयदेखि कृषि योग्य जमिनहरु बाँझै रही उत्पादकत्वमा ह्रास आइरेहेको हुँदा दुई वर्ष भन्दा बढी समयदेखि बाँझो रहेको जग्गा जमिनहरुमा कृषि उत्पादनहरु बढाउन सो कृषि कार्य गर्ने गराउने कृषकहरुलाई अनुसूची १ बमोजिमको आर्थिक अनुदान उपलब्ध गराउन सक्नेछ ।

(२) उपदफा १ बमोजिमको आर्थिक अनुदान प्राप्त गर्न अनुसूची २ को ढाँचामा सम्बन्धित वडा कार्यालयमा निवेदन दिनुपर्नेछ।

(३) गाउँपालिकाबाट प्रदान गरिने कृषि अनुदान कार्यक्रम अन्तर्गत अनुदान रकम प्राप्त गर्नको लागि सम्बन्धित व्यक्तिले देहाय बमोजिम कागजातहरू फेदीखोला गाउँपालिका समक्ष पेश गर्नुपर्नेछ ।

(क) निवेदन सक्कल प्रति ।

(ख) व्यक्तिगत भए नागरिकताको प्रतिलिपि । कृषि फर्म वा कम्पनी वा कृषि सहकारी भए सम्बन्धित संस्था दर्ता प्रमाणपत्रको प्रतिलिपि एवं सम्बन्धित संस्थाको निर्णयको प्रतिलिपि ।

(ग) सम्बन्धित कृषि कार्य गरिने जग्गाको जग्गा धनी दर्ता प्रमाण पुर्जाको प्रतिलिपि ।

(घ) निवेदकले अरुको जग्गामा कृषिकार्य गर्न लागेको हो भने सम्बन्धित जग्गा धनीसँग गरिएको सम्झौताको प्रतिलिपि।

(ङ) सम्बन्धित वडाले कृषि प्रयोजनको लागि प्रयोग गरिएको जग्गाको क्षेत्रफल तथा विगत दुई वा सो भन्दा बढी समय बाँझो रहेको विवरण यकिन गरेको सिफारिसको सक्कल पत्र ।

(च) गाउँपालिकाको कृषि प्राविधिकको स्थलगत अनुगमनको प्रतिवेदन सहितको सिफारिस पत्र ।

परिच्छेद ४

निरीक्षण, अनुगमन तथा मुल्यांकन प्रतिवेदनः

५. निरीक्षण, अनुगमन तथा मुल्यांकन समितिः

(१) बाँझो जग्गाको उपयोग सम्बन्धी अनुदान कार्यको निरीक्षण, अनुगमन तथा मुल्यांकनको लागि गाउँपालिका स्तरीय र वडा स्तरीय समिति रहनेछन् ।

६. गाउँपालिकास्तरीय समितिः

(१) उपदफा (१) बमोजिमको गाउँपालिका स्तरीय समितिमा देहायका सदस्यहरु रहने छन्:–

(क) प्रमुख -अध्यक्ष

(ख) आर्थिक समितिको संयोजक -सदस्य

(ग) प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत -सदस्य

(घ) प्रमुखले मनोनयन गरेको व्यवसायिक किसानमध्ये एक जना -सदस्य

(ङ) गाउँपालिकाको कृषि शाखा प्रमुख -सदस्य सचिव

(२) समितिले सम्बन्धित क्षेत्रको विशेषज्ञ तथा अन्य व्यक्तिलाई समितिको बैठकमा आमन्त्रण गर्न सक्नेछ ।

(३) समितिको बैठक सम्बन्धी अन्य कार्यविधि समिति आफैले निर्धारण गरे बमोजिम हुनेछ ।

(४) समितिले यस कार्यविधिको उद्देश्य कार्यान्वयन गर्न आवश्यकता अनुसार विभिन्न उप -समितिहरु गठन गर्न सक्नेछ ।

(५) समितिको सचिवालय गाउँपालिकाको कृषि शाखामा रहनेछ ।

७. गाउँपालिका स्तरीय समितिको काम, कर्तव्य र अधिकारः

(१) यस कार्यविधिमा अन्यत्र व्यवस्था भएदेखि बाहेक समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछ ।

(क) स्थानीयस्तरमा रहेका बाँझो कृषि योग्य जमिन उपयोगको लागि अनुदान कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने ।

(ख) कृषि अनुदान माग गर्ने कृषकको आवश्यक निरीक्षण, अनुगमन तथा मुल्यांकन गरी मापदण्ड पुगेको वास्तविक किसानलाई अनुदान प्रदान गर्ने।

(ग) जमिन बाँझो नराख्न जनचेतनामुलक कार्यक्रम संचालन गर्ने ।

(घ) कृषि योग्य जग्गाहरुको लगत संकलन गर्ने गराउने ।

(ङ) कृषि उत्पादन प्रवर्द्धन गर्न आवश्यक पर्ने सीप, प्रविधि तथा अन्य आवश्यक विषयको उचित व्यवस्था गर्न प्रवर्द्धनात्मक कार्यहरू गर्ने,

(च) कृषि उत्पादन प्रवर्द्धन गर्न आवश्यक देखिएको अन्य कार्य गर्ने ।

७. वडा स्तरीय समितिः

(१) दफा ५ उपदफा (१) बमोमिजको वडा स्तरीय समितिमा देहायका सदस्यहरु रहने छन्:–

(क) प्रमुख - वडा अध्यक्ष

(ख) वडा अध्यक्षले तोकेको सम्बन्धित क्षेत्रको प्रतिनिधि एक जना - सदस्य

(ग) गाउँपालिकाको कृषि प्राविधिक एक जना - सदस्य

(घ) वडा सचिव - सदस्य सचिव

(२) समितिले सम्बन्धित क्षेत्रको विशेषज्ञ तथा अन्य व्यक्तिलाई समितिको बैठकमा आमन्त्रण गर्न सक्नेछ ।

(३) समितिको बैठक सम्बन्धी अन्य कार्यविधि समिति आफैले निर्धारण गरे बमोजिम हुनेछ ।

(४) समितिको सचिवालय वडा कार्यालयमा रहनेछ ।

(५) वडा स्तरीय समिति को काम, कर्तव्य र अधिकारः

यस कार्यविधिमा अन्यत्र व्यवस्था भएदेखि वाहेक समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछ ।

(क) बाँझो कृषि योग्य जमिन उपयोगको लागि प्रोत्साहन रकम माग गर्ने कृषकको जग्गाको स्थलगत निरीक्षण, अनुगमन तथा मुल्यांकन गरी मापदण्ड पुगेको वास्तविक किसानलाई अनुदान प्रदान गर्न गाउँपलिका समक्ष सिफारिस गर्ने ।

(ख) अनुदान प्राप्त गर्ने बाँझो जमिन जोत्नु पुर्व र खेती गरिसकेपछि अनुगमन गर्ने ।

(ग) कृषकलाई अनुदान रकम प्राप्त गर्न आवश्यक सहजिकरण गर्ने ।

परिच्छेद ५
खर्चको स्रोत व्यवस्थापन तथा सञ्चालन

८. खर्चको स्रोतः

(१) यस कार्यविधिमा तोकिए बमोजिमका कार्यक्रम सञ्चालन तथा अनुदान प्रदान गर्न देहायका स्रोतबाट प्राप्त रकम प्रयोग गरिनेछ :-

(क) गाउँपालिकाबाट प्राप्त रकम,

(ख) अन्य कुनै स्रोतबाट प्राप्त रकम ।

९. लेखा र लेखापरीक्षण

(१) अनुदान रकमको लेखा प्रचलित कानून बमोजिम राख्नु पर्नेछ ।

(२) अनुदान रकमको अन्तिम लेखापरीक्षण महालेखा परीक्षकबाट हुनेछ ।

परिच्छेद ६
बिबिध

१०. कारबाही तथा असूल उपरः

(१) यस कार्यविधि विपरीत तथा झुठा विवरण पेश गरी आर्थिक अनुदान तथा सहयोग प्राप्त गरेको जानकारी हुन आएमा सम्बन्धित व्यक्तिबाट सरकारी बाँकी सरह असूल उपर गरिनेछ ।

(२) यस कार्यविधिमा उल्लेख नभएका कुराहरु प्रचलित कानून बमोजिम हुनेछ।

११. सहयोग गर्नुपर्ने : यस कार्यविधि बमोजिम बाँझो जग्गा उपयोग अनुदान कार्यक्रममा आवश्यक सहयोग गर्नु सम्बन्धित सबैको कर्तव्य हुनेछ ।

१२. व्याख्या गर्ने अधिकार : यस कार्यविधिमा भएको कुनै व्यवस्था अस्पष्ट भई व्याख्या गर्नुपर्ने भएमा गाउँ कार्यपालिकाले सोको अन्तिम व्याख्या गर्नेछ ।

१३. कार्यविधि संशोधन गर्न सक्ने : गाउँ कार्यपालिकाले आवश्यकता अनुसार यो कार्यविधि संशोधन गर्न सक्नेछ।

१४. बाधा अड्काउ फुकाउने : यो कार्यविधिको कार्यान्वयनमा कुनै बाधा आइपरेमा गाउँ कार्यपालिकाले त्यस्तो बाधा अड्काउ फुकाउन सक्नेछ र यस कार्यविधि लागू हुनु अघि भएको बाँझो जग्गा उपयोगको भुक्तानी यसै बमोजिम भएको मानिनेछ ।

अनुसूची १

(दफा ४ (१) सँग सम्बन्धित)

दुई वा सो भन्दा बढी बर्ष देखि बाँझो रहेको जमिनहरुमा खेती गर्दा पाउने अनुदान रकम

क्र.स.	खेती	स्वामित्व	अनुदान रकम (वार्षिक)	न्यूनतम क्षेत्रफल	कैफियत
१	धान	आफ्नै जग्गा	रु ४००० प्रति २ रोपनि	२ रोपनी	
		लिज/भाडा	रु ५००० प्रति २ रोपनि	२ रोपनी	
२	कोदो/मकै/फापर/गहुँ	आफ्नै जग्गा	रु २००० प्रति १ रोपनि	१ रोपनि	
		लिज/भाडा	रु २५०० प्रति १ रोपनि	१ रोपनि	
३	दलहन वा तरकारी	आफ्नै जग्गा	रु २००० प्रति १ रोपनि	१ रोपनि	
		लिज/भाडा	रु २५०० प्रति १ रोपनि	१ रोपनि	

अनुसूची २

(दफा ४ (२) सँग सम्बन्धित)

मिति : २० / /

श्रीमान वडा अध्यक्ष ज्यू
वडा नं. ..... कार्यालय
फेदीखोला स्याङजा ।

बिषय : बाझो जग्गामा खेती गर्ने सम्बन्धमा ।

महोदय,

प्रस्तुत बिषयमा यस फेदीखोला गाँउपालिकाद्वारा मिति २० / / गते प्रकाशित सूचना अनुसार 'खेतीयोग्य बाँझो जग्गामा खेती गरेबापत प्रोत्साहन अनुदान' अन्तर्गत मैले दुई बर्ष भन्दा बढी बाँझो रहेको जग्गामा खेती गर्न ईच्छुक भएकाले आवश्यक कागजात संलग्न राखी देहायको विवरण सहित निवेदन पेश गरेको छु ।

१) खेती गर्ने व्यक्तिको विवरण

क) नाम

ख) बुबाको नाम ग) उमेर

घ) ना.प्र.न. ङ) खेती गर्ने स्थानको ठेगाना

२) खेती गर्ने बालीको विवरण

क) धान ..... रोपनी ख) कोदो ..... रोपनी

ग) दलहन ..... रोपनी घ) तरकारी ..... रोपनी

३) खेती गर्ने जग्गाको विवरण

क) जग्गाको क्षेत्रफल..... रोपनी

ख) जग्गाको किसिम

- खेत ( ) बारी ( )
- आफ्नै ( ) लिज/भाडा ( )

निम्न अनुसारको आवश्यक कागजात यसै निवेदन साथ पेश गरिएको छ ।

१) नागरिकताको प्रमाण पत्रको प्रतिलिपि

२) जग्गा धनी प्रमाण पत्रको प्रतिलिपि
३) लिज/भाडामा भएमा सम्झौता र लिने दिनेको ना.प्र.नं. को प्रतिलिपि

पुनश्चः माथि उल्लेखित विवरण साचो हो, झुटो ठहरिएमा कानुन बमोजिम सहुला बुझौला ।

निवेदकको हस्ताक्षर